AKBABA

Ekmek meselesi:

Fırıncı — Elimde böyle yumuşak hamur oldukca istediğim gibi ekmek çıkarırım!

YERLİ

Kızınıza gelin elbisesi
Zevcenize balo tuvaleti
Yavrunuza şık bir
Rop yapacaksanız !

Salonlarınız için
Döşemelik kumaş
Almak istiyorsanız!

Kendinize, soğuk işlemez,
Rüzgâr ve kar geçmez,
Solmaz ve tüyü dökülmez
Bir palto lâzımsa !

YERLİ

SUMER BANK
Fabrikalarının
Yerli Mallar Pazarı

ANKARA, İSTANBUL, GALATA, BEYOĞLU, İZMİR, SAMSUN.

Soğuk algınlıkları

ve her türlü

ağrılarda

en çabuk
tesir
eden

ASPİRİN

2 ve 20 komprimelik ambalajlarda
bulunur

Ambalaj ve komprimelerin
üzerinde halisliğin timsali
olan markasını arayınız.

Sinire
Çarpıntıya

NEVROL

birebirdir. Hiddet, merak, korku, kaza neticesi birdenbire bayılanlara [20] damlası hayat verir. Canını sevenler evlerinde birer şişe bulundurmalıdırlar.

Dr. İHSAN SAMİ

BAKTERIYOLOJI

Laboratuvarı

Umumî kan tahlilâtı, frengi noktai nazarından (Wasserman ve Kan teamülleri) kan küreyvatı sayılması. Tifo ve ısıtma hastalıkları teşhisi, idrar, Balgam, cerahat, kazurat ve su tahlilâtı, Ültra mikroskopi, hususî aşılar istihzarı. Kanda üre, şeker, Klorür. Kollesterin miktarlarının tayini.

Divanyolu No. 189 Tel. 20981

Yıl 13 — Cumartesi, 9 Teşrinisani 1935 — Sayı 96

Müessisleri :
Yusuf Ziya Ortac — Orhan Seyfi Orhon
ABONE : Türkiye için, yıllığı 500, altı aylığı 250, üç aylığı 125 kuruş
ECNEBİ : Seneliği 1000, altı aylığı 500, üç aylığı 250 kuruş
ADRES : İstanbul, Ankara caddesi, AKBABA
Telefon : 22129 Sayısı 10 Kuruş

Yeniliniz Haşmetmaap !

Siz ki garp medeniyetine inanıyorsunuz; bu inançla, (Akvam Cemiyeti) ne girmiş, ayağınızda pabuç yokken sırtınıza smokini giymiş, başınıza kolonyal şapka geçirmişsiniz; bu inanca hürmeten yenilin haşmetmeap!

Düşünün bir kere yenilecekken kazara yeniverseniz ne olur?

İşte garp medeniyetinin bütün icatları topraklarınızda: Tanklar, tayyareler, zırhlı otomobiller, makineli toplar, zehirli gazlar.. Bütün bunlar meşhur (Laypzig) sergisinde daha gösterişli, daha azametli bir halde gözünüzün önüne serilmiş duruyor. Her birini icat etmek için medeniyet âleminin mucitleri, kâşifleri ne kadar çalıştılar, ne kadar düşündüler, ne kadar üzüldüler!

Bana inanmazsanız şu sırada memleketinizde bulunan büyük kâşif Markoni cenaplarına sorunuz.

Maazallah, siz bunları, sapanla, sopayla, kılıç, kalkanla altederseniz fennin kudreti, nerede kalır? Mekanik iflâs eder, şimi hapı yutar, matematik şüpheye düşer, inandığınız o büyük medeniyet karşınızda hezel yaprağı gibi sallanmıya başlar.

Fenne hürmeten yenilin haşmetmeap!

Büyük âlimler isimleri saymakla bitmez ilimlerle isbat etmişlerdir ki, medenî ırk beyaz ırktır. Bu ırkın diğer ırklara hâkim olmasını medeniyet icap eder. Bu büyük hakikate dayanılarak istilâ harpleri açılır, (mandalar) verilir, (sömürgeler) alınır ve bu suretle ekonomik hayat genişler, finansal hayat ferahlar, medeniyet şehirleşir. Şu halde sizin zaferiniz beyaz ırkın iptidaî ırklara yenilmesi, netice itibarile de ilmin yanılması, medeniyetin bozulması demektir.

İlme hürmeten yenilin haşmetmeap!

Yenilin ki medenî âlemdeki arsıulusal ihtilâflar azalsın. İtalya, İngiltere ile anlaşsın, Fransa, Rusya ile koklaşsın, Almanya, Avusturya ile bağlaşsın. (Akvam Cemiyeti) ferahlaşsın, sulh kuvvetlensin, zafer namına taklar dikilsin. Yaralılar için ianeler toplansın, yetimler için balolar verilsin; ordularınızı ıslaha, memleketinizi imara vakit bulun. Ambargodan kurtulun, top, tüfek alın, mütehassıs, muallim getirin, velhasıl medeniyet yolunda bir arpa boy daha ilerleyin!

Eğer yenilmez de, kazara yenerseniz bütün bunlardan mahrum kalır, iptidaîlikten kurtulamaz, medeniyete asla ulaşamazsınız! Şu halde ilme, fenne, medeniyete hürmeten mutlaka yenilin haşmetmeap!

Orhan Seyfi

— İngiliz tüfekleri, Alman topları, Belçika cephaneleri geldi..
— Eh, şimdi bir de Japon endaht muallimi gelirse hücuma başlarız!

— Okuma kitapları hâlâ gelmedi ki okuyalım..
— İsmi üstünde be: (Okuma kitapları)!

Defterdarı da Katın!

İstibdat devrinde Adananın azılı bir valisi varmış..

Memleketi kasıp kavuran bu zorbanın şerrinden bıçak kemiğine, kan tepesine, can burnuna dayanan halk, telgrafhanenin önünde kazan kaldırıp padişaha telgraf direği uzunluğunda bir tel yazısı çekerek valinin azline ferman ister.

Bu sırada telgrafhanenin önünden geçen vilâyet defterdarı, işi anlayınca yumar gözünü, açar mubarek ağzını:

— Bu ne kepazeliktir. Vali paşa hazretlerinden atebei şahaneye şikâyet etmek haddiniz mi bakayım sizin..

Diye halkı tekdire başlar. Başlar amma ayranı kabaran halk kuru gürültüye pabuç bırakır mı?

— Katın öyle ise şu defterdarı da içine..

Diye tuzlu, biberli, bir şikâyet tel yazısı da defterdarın aleyhine basarlar.. Çaresiz, valinin azlini ferman eden padişah defterdarı da keçe külâh eder...

Şaşacaksınız!

Evet, bu sözümüz mübalâğa değildir.

ŞAŞACAKSINIZ!

AYDABİR'in, dördüncü sayısı

ÖYLE ZENGİN
ÖYLE NEFİS
ÖYLE GÜZEL

Çıkacak ki, gördüğünüz zaman

BU ZENGİNLİK
BU NEFASET
BU GÜZELLİK

KARŞISINDA ŞAŞACAKSINIZ!

Günün en önemli ve tarihsel vakası olan Uluslar Derneği Asamblesinin İtalyaya ceza kararına irili, ufaklı bütün dünya devletleri iştirak ettiği bir sırada küçük Avusturya ile eski üveyi kardeşi Macaristan, mahut defterdar efendi rolünde ortaya çıkarak acuna akıl hocalığı etmeye kalktı ve hükme itiraz etti.

Bu sırada Rus murahhası Litvinof Yoldaş hiddetle ayağa kalkarak:

— O halde katın Avusturya Macaristanı da İtalyanın yanına... diye haykırdı.

Avusturya, Macaristan ayağını tetik tutup ta soldan geri edebilirse ne âlâ. Yoksa devletlû vali paşa hazretlerinin ateşine yanan saadetlû defterdar efendinin akibetine uğradığı gündür ikisinin de ha.. **Akbaba**

Göçebe diplomatlar

Akvam Cemiyetinin diplomatlara büyük faydası oldu, bunları harekete getirdi. Öyle harekete getirdi ki durmak, oturmak bilmiyorlar. Koltukları da, bu gidişle, eskimek bilmiyecek!

Eskiden hariciye nazırları koltuklarına mıhlı idiler. Oturdular mı kalkmak, kalkmak değil, kımıldanmak bilmezlerdi. Her iş koltukta görülürdü. Kımıldasalar devletler hemen gözlerini açarlar, yüzlerini buruştururlar, bundan bir şey sezerler, şüpheye düşerler, mırın kırın ederlerdi.

Diplomat deyince gözümüzün önüne gelen şekil şu idi: Her hareketi hesaplı ve ölçülü, redingotu kusursuz, gözlükleri altın çerçeveli ve şeritli, silindir şapkalı, bir ağır başlı adam, bir sır küpü... Öksürüğünde bile bir şey sezilirdi. Gülümsemesi bir şey demekti, gülüşü bir mesele olurdu. Başı ağrıdı mı, kendi hekimi bile inanmazdı. «Öyle görünmek istiyor...» derdi, ilâcı, beş santigram yerine bir santigram bolca karbonat karıştırıp öyle verirdi.

Bu diplomatlar şamandıraya bağlı, aletlerinden midye tutan köhne diplomatlardı. Büyük harbi başımıza bunlar çıkardı.

*

Bugünün diplomatları golf pantalonlu, başı kasketli, yolcu, sporcu diplomatlar... İngiliz hariciye nazırı Sir Smoel Hornun şu günlerde gazetelerin hemen hepsine geçen resmine baktınız mı? Altında adını okumamış olsanız - hattâ okumuş olsanız dahi ve okuduktan sonra bile - gözlerinize inanamazsınız: Ayaklarında tekerlekli ayakkaplar, baldırlar dar çorablarla sıkılmış, kadife ceketinin yakası omuzdan kapalı, baş çıplak, eller, şöyle, yayvan bir dans figürü yapar gibi yana eğrilmiş, gidiyor. Ha uçtu, ha uçacak! Sir Horn, buz üstünde kaymağı severmiş. Belki de buz üstüne yazmağı da sever! Yeni diplomatlar için bütün Avrupa paten ile dolaşılan bir (isketing) alanıdır. Bunları bir Cenevrede görürsünüz, bir Pariste... Pariste sanırsınız, radyoda sesi Moskovadan gelir. Moskovada bilirsiniz, sinemada resmi Romada belirir.

Petrol, kurşun, kalay, konserve krallarının oğulları gibi, sanki, birer milyarder mirasyedidirler. Emirlerine özel vagonlar, lüks kamaralar, konforlu uçaklar verilmiştir. Çat buradadırlar, çat orada... Katıla katıla gülerler, trenlere keçi gibi atlarlar, otomobillerden cambaz gibi sıçrarlar. Vapur merdivenlerini dörder dörder çıkarlar, otomobillerden düşer gibi inerler. Ağızlarında pipoları vardır, birbirlerinin sırtlarına vururlar, el şakası yaparlar. Belki de bir kısmı tavuk budunu elle yerler, balığı bıçakla ayırırlar, armudu sapile, elmayı kabuğile yutarlar, zeytini parmaklarile tutarlar ve çekirdeğini ağızlarile tabağa bırakırlar. Bunlar modern, sporcu, göçebe diplomatlardır. Yerleri belli değildir. İzleri bulunmaz. Size soruyorum:

— Bugün (Laval) nerede bulunuyor?

Bilemezsiniz. (Eden) i hiç sormayınız. Ya göktedir, ya denizdedir, ya yerdedir, amma neresindedir? Bulamazsınız. (Aras) acaba semplon tünelinden kaç kere geçti? Allahu âlem bissevap! (Benes) in Fransaya kaçıncı seferi? Ben diyeyim yüz, siz deyiniz üç yüz! (Titülesko) Belgratta değilse Pragda, belki de Moskovada, Paris, Lozan, Ankaradadır... Her halde yerinde, koltuğunda Bükreşte değildir.

İşte bu göçebe diplomatlardan toplanan Akvam Cemiyeti, gördünüza, harbi kaldıramadı.

Fakat «ilânı harb» i de kaldıramadı, diyemezsiniz ya!

Bugüne kadar Akvam Cemiyetinin bütün yaptığı, yapabildiği budur, bu kadarcıktır.

«İlânı harp» Cenevredeki barış güvercinlerinin toplandığı İngiliz kafesinde tarihe karıştı.

Harp, gene tarihte yaşıyor.

Devekuşu

— Yemekleriniz pek tuzsuz...

— Aman pasam, ne soyliyorsunuz?. Bütün musterilerimiz lokantamızın çok tuzlu olduğundan sikâyet ediyorlar!

— Ne o, selâm vermeden geçiyorsun, dargın mıyız?

— Hayır... Sana piyango çıkmış diye duydum da, mahcup olmamak için selâm vermedim!

EN ÇOK NEYE GÜLDÜNÜZ ?

Akbabanın bu yeni anketine Ahmet Ağaoğlu, Hamami zade İhsan, Halil Lûtfi, Finans Bakanı Fuat, İbnülemin Mahmut Kemal, Hüseyin Rahmi, Avukat Mişon Ventura, Berç Türker cevap veriyorlar!

Tanınmış adamlarımıza «hayatınızda en çok neye güldünüz?» diye sordum. Aldığım cevapları sırasile yazıyorum:

Ahmet Ağaoğlu — Serbest Fırka gününe kadar, gülmediğim gün yoktu. Fırka devrildi, biz de hırkadan olduk. Şimdi başkaları bize gülüyürler?

Belediye avukatı Rami — En çok güldüğüm gün Ethem İzzetin mahkemede valiye tarziye verdiği gündür!

Hamamîzade İhsan — Ha, pen mi neye güldüm.. Dur, sana anlatturayum: Aha, pen diyeyüm pundan yirmi yıl evvel, sen diyesün pundan otuz yıl evvel, pir gün pizüm Trabzonda püyük bir ziyafette idük.. Pizüm saylav Hasan da orada idi.. Pizüm Halil Nihat ta orada idi.. Pizüm avukat Kemal de orada idi.. Pizüm...

Sözünü kestim:

— Üstat, neye güldüğünüzü söyliyecektiniz galiba...

— Ha, pirak ki söyleyüm.. Kesme sözumi.. Kapama ağzumi.. Sonra şaşirirum lâfumi...

— Peki, buyurunuz..

— Geldi ortaya bir kaz kaldıran.. Ha, kaz kaldıran dedüm de aklıma geldi: Sen pilü misün nedür kaz kaldıran?.. Efendime söyleyim, vardır pizim Trabzonun pir peynuri.. Atarlar o peynuri yağa.. Kırarlar içine yumurtaları...

— Üstat, neye güldüğünüzü söyliyecektiniz galiba...

— Bak kardaşum, böyle ikide pirde benüm lâfumi kesersen ben sana anlatamam neye güldüğümü?.. Bırak ki diyeyüm.. Ne sabırsız adammışsın.. Hiç durmaz ağzın.. Söylersin ha söylersin..

Onun bu hiddeti karşısında, kendimi tutamadım, gülmeğe başladım. Hayretle yüzüme bakarak:

— Nasıııl... Dedid, güleyürsun ha.. Hem da, taha neye gülduğumu pen timeden sen güleyürsun.. Ya tisem ne yapacaksun?.. Katılacak misun?.. Bayilacak misun?.. Ölecek misun?.. Yok, yok.. Timem neye gülduğumu.. Yaziktur sana, acirum!..

Son Posta sahiplerinden Selânikli Halil Lûtfi — Bizim arkadaşlar, çağırmışlardı beni Tokatlıyanda üğle yemeğine... «Gitmemişim ben üyle yerlere... Diğilim alışkın... Siz gidin sağlıcayla...» dedim.

Güldüler burnuma: (Korkma be Alil lûufi.. İttirmeyiz sana er angi bir masarif...) dedilr. İnandım, gittim, kurulmuş sofralar... Donanmış üstü mezeler... Tutmuştu bizim Ekremle Selimin huvardalığı... E duğrusu, gitti benim de oşuma bu iş... Attım çatalı, istakozlara... Attım kaşığı buzlu oşaflara... Bir de yemek bitince, getirmesinler mi epimizin önüne ayrı birer esap pusulası... Yediğim lokmalar, dizildi birer birer buğazıma... Yutkunurum, yutkunurum, yutamam!.. Diğil şaka bu: 350 groş, düşeyor adam başına... Düşündüm, bir çare... Dedim arkadaşlara: (Ben giderim, azacık su dökmeğe...) Sıvıştım sizin anlıyacağınız... Onlar beni işleri yoksa, beklesin.. Açan kıydım paraya, attım kendimi ikinci mevki bir trambay arabasına... Bulaştım, gülmeğe... Âlâ aklıma geldikçe, gülerim!..

Finans Bakanı Fuat — Halka ağırlığını hissettirmiyecek yeni bir vergi bulduğum gün, en çok sevinip güldüğüm gün olacak!..

İbnilemin Mahmut Kemal — Gülmek sözünden namıkulhuruf bir şey anlıyamadım. Acaba dıhık mı demek istersiniz? Şayet böyle ise, arapçada çok gülücü manasına gelen dahhak olmasını arzu etmem. Çünkü dahhak denilen adam, İranda zulmile şöretşiar bir hükümdarı bed girdar idi.

Hüseyin Rahmi — Benim güldürmekten gülmeğe vaktim olmadı.

Lüsyen Abdülhak Hâmit — Bundan kırk yıl önce, «şairi âzam» a bir balo gecesi, Londrada bir kere bakıp gülmüştüm. O gülüş bu gülüş...

Avukat Mişon Ventura — Ayde be!. İşin mi yok? Kimde yülecek surat kaldi?... 250 bin lira vergi borcu olan adam iç yüler mi?

Berç Türker — (Eski Kerestеciyan Bilecik saylavı) Bunca yıllık Kerestеci idi isem saylav seçildiğim gün adımı değiştirip Türker koymuş ettim. Lâkin bizim arkadaşlar: «Türker» i «Dülger» okuyarak:

— Zo bu ne iştir Bay Berç diyorlar, kerestеciliği bırakıp dülgerliğe başladın?

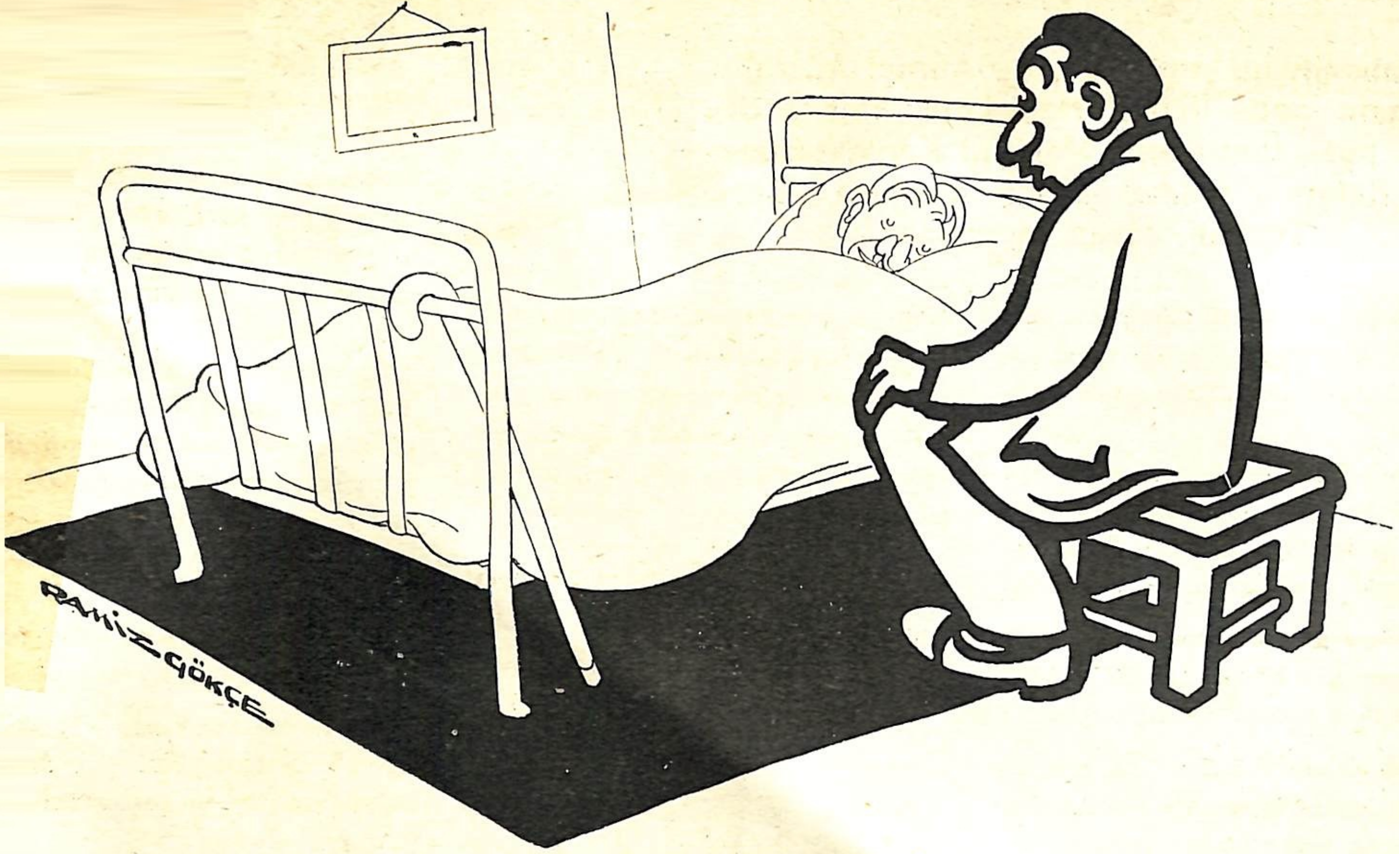
En çok sevinip güldüğüm gün; Bilecik yolile Ankaraya kapağı attığım gündür desem inanırsın?

Muallimler albümünden:

Coğrafya muallimi : İzzet

Fıkara hastalığı:

— **Neden yatıyorsun, ateşin mi var?**
— **Hayır, ateşim yok ta ondan yatıyorum!**

BİR DENİZ FACİASI

Halil Şerif o yaz büyük babasından kalma bir altın saati satarak parasile Boğaziçinde ucuz bir yalı tutmuş, bir de üç aylığına bir sandal kiralamıştı.

Bir aile hatırasını elinden çıkardığına üzülmüyordu. Çünkü sevgili Muallâsile Boğazda geçireceği bu üç ay her halde satılan altın saattan çok daha kıymetli bir hatıra olarak yaşıyacaktı.

Muallâ son derece cici bir kızdı. Onun için bir saat değil, bir saat kulesi satılsa azdı.

Bazı arkadaşları Halilin sandal kiralamasını lüzumsuz bir lüks addediyorlardı.

Fakat o kendini şöyle müdafaa ediyordu:

— Ben sandalı yalnız karımla Boğazda mehtap safası yapmak için kiralamadım. Muallâ ile denizde bulunduğum saatlerde kaynanamın dırıltısından da kurtulmuş oluyorum. Kaynanam çekilmez bir kadındır. Bir mahalle halkı ondan yaka silker. Bir mahalle halkını rahatsız eden bu kadının beni ne hale getirdiğini tasavvur edersiniz. Fakat karımın hatırı için her şeye göz yumuyorum. Ne yapalım gülsüz diken olmuyor. Gerçi benimkinin dikeni hiç bir gülünkü ile mukayese edilemiyecek kadar hınzır bir şey amma ne çare katlanıp gidiyoruz.

Kaynanamın en azdığı saatler yemekten yatma zamanına kadar olan saatlerdir. Ben bu zamanlarda Muallâyı alıp denize çıktım mı mesele kalmıyor. Döndüğümüz zaman ise o uyumuş bulunuyor. Sandalın ne kadar işime yaradığını anladınız mı?

Bekâr arkadaşlar bu mantıkı pek anlamazlar, yalnız evlilerden biri içini çekerek:

— Güzel usul. Yalnız benim için kabiliyeti tatbikiyesi yok. Kaynanam öyle bir mahlûk ki sandal kifayet etmez. Ondan kurtulmak için bir vapur alıp devriâlem seyahatine çıkmam lâzım gelir.

*

Maamafih Muallânın kusuru yalnız anasından ibaret değildi. Bu çocuk ruhlu cici kadın bir çocuk kadar ihtiyatsızdı. Meselâ Halil Şerif gündüzleri işinin başında iken kendi kendine sandala biniyor, denize açılıyordu. Kürek çekmeyi yahut daha iyisi yüzmeyi becerebilse gene o kadar ehemmiyeti yok. Fakat Allah esirgesin biraz açıklarda sandal bir kazaya uğrıyacak olsa kadıncağızın tavuk gibi boğulacağına hiç şüphe yoktu.

Halil Şerif bazan dairede bunu aklına getirdikçe saçları diken diken oluyor, ne yapacağını, ne yazacağını şaşırarak kalemi elinden bırakıyordu.

Gerçi her sabah ayrılacakları zaman ona kendi kendine sandala binmiyeceğine dair yemin ettiriyordu amma buna da pek inanmak caiz değildi.

*

Halil Şerif bir akşam üstü yorgun argın yalıya dönmüştü. Bahçe kapısından «Muallâ» diye seslendi. Cevap yok.

Halbuki başka günler Muallâ o daha gelmeden yarım saat önce balkona çıkarak yolunu bekler, geldiğini gördüğü gibi kendini sokak kapısına atardı.

Karısından cevap alamayınca kaynanasını çağırdı: Gene cevap veren olmadı.

Mutfağın yanından deniz tarafına geçti. Sandal da ortada yok.

«Sakın Muallâ gene sandalla gezmeğe çıkmasın» diye düşünürken kulağına uzaktan uzağa bir çığlık geldi. Başını çevirdi. Karşıdaki şamandıranın biraz ilerisinde devrilmiş bir sandal, sandalın kenarında iki el ile suya batmış bir yığın saç gördü.

Halil Şerif birdenbire çıldıracak gibi oldu. Fakat bir ses kulağına: «Sen şimdi çıldırırsan bir müddet sonra tekrar akıllanabilirsin. Fakat Muallânın elleri bir kere kurtulur, saçları biraz daha suya dalarsa geçmiş ola» dedi.

Halil Şerif bu sıkı vaziyet karşısında beyhude telâşlardan, feryadlardan vazgeçmiş, ne yapacağını düşünüyordu. Gerçi bir parça yüzerdi amma daha yirmi otuz metre gitmeden onu kurtarmak için de bir başka himmet sahibinin zuhur etmesi lâzım gelirdi.

Halil Şerif birden karşıki kahveciyi hatırladı. Bu adam ayni zamanda balıkçıydı ve gayet iyi yüzerdi.

Bir dakika sonra balıkçı deniz kenarına gelmiş bulunuyordu. Halil Şerif bir yandan onun soyunmasına yardım ediyor, bir yandan:

— Göreyim seni. Eğer karımı kurtarırsan yirmi beş lira tam yirmi beş lira, diye söyleniyordu.

Halil Şerifin kaynanası aksi gibi tam iki gün evvel kahveci ile kavga etmiş, kapımızın karşısına süprüntü atıyorsun» diye adamcağızı karakola vermeğe kalkmıştı. Fakat bereket versin o anasına kızdığı için kızının göz göre boğulmasına razı olacak adamlardan değildi.

*

Kahveci tabanlarında gizli uskurlar takılı imiş gibi suları köpürterek süratle uzaklaşırken Halil Şerif de soyunmağa başladı:

— Eller ve saçlar hâlâ görünüyor... Muallâ yaşıyor... Ben burada durmamalıyım. Hiç olmazsa onu yarı yoldan karşılamalıyım, diyordu.

Şerif denizde bir hayli yüzdü; yoruldu; tıkandı; ne ileriye gitmeğe, ne geri dönmeğe takati kalmadı; bulunduğu yerde batıp öleceğini anladı; içinden «ne yapalım Muallâ sağ olsun» diye kendini bıraktı; fakat hayret! Batacağını beklerken ayakları taşlara dokundu; birdenbire doğruldu; ayağa kalktı ve gördü ki su ancak koltuklarının altına geliyor ve kendisi karadan ancak on metre uzaktadır.

Halil Şerif artık balıkçının bulunduğu tarafa bakmağa cesaret edemedi; zorla rıhtıma çıktıktan sonra taşların üstüne uzandı ve bayıldı.

*

Gözlerini açtığı zaman yalının taşlığındaki kanapede yatıyor, balıkçı ile Muallâ başucunda duruyordu.

Genç kadın onun ayıldığını görünce «çok şükür» diye bağırdı ve koşarak yukarı çıktı. Garibi şu ki genç kadında sudan çıkmış, kazadan kurtulmuş gibi bir hal de yoktu.

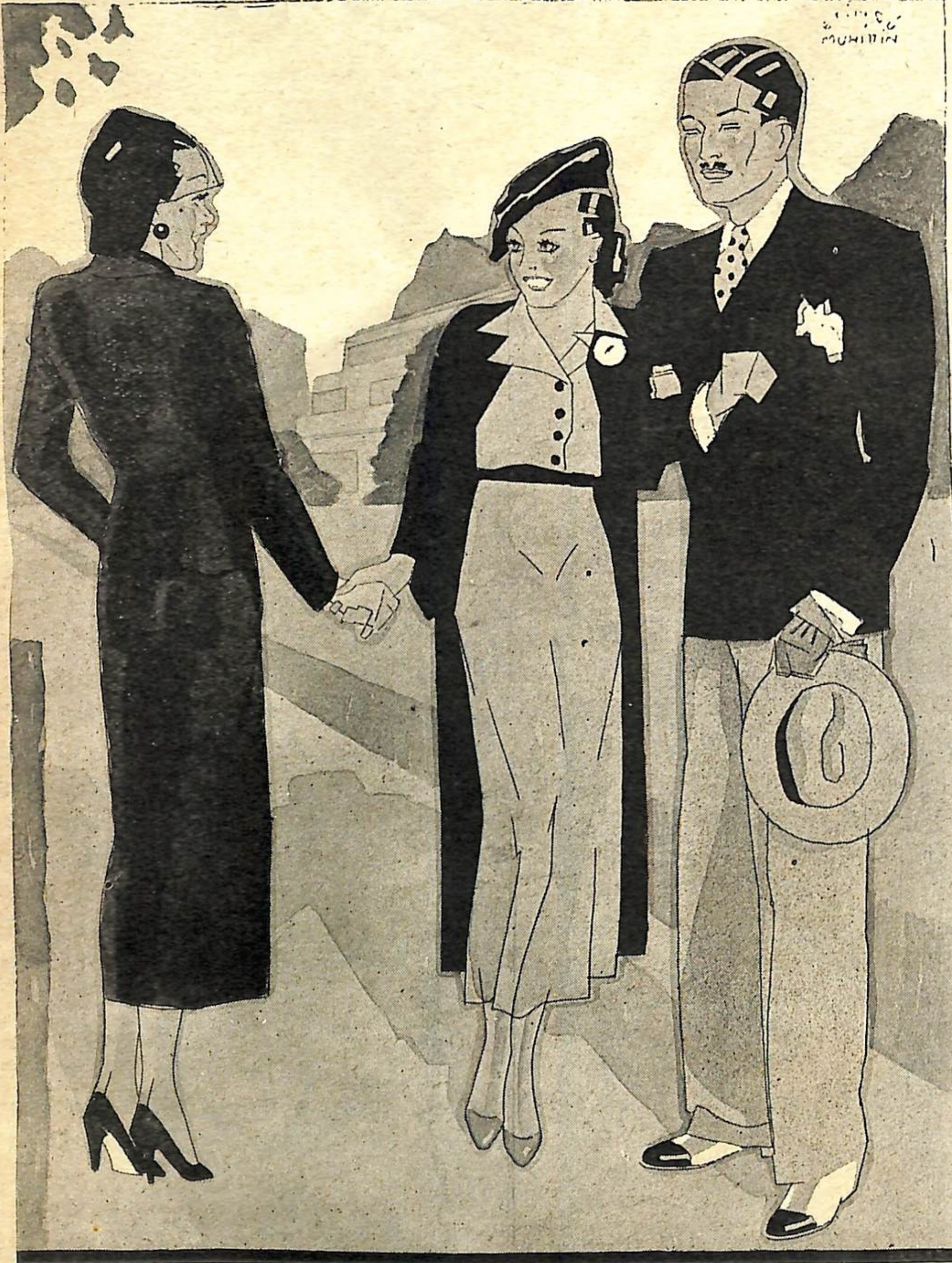
Balıkçıya şaşkın şaşkın:

— Bu ne hal? Muallâ niçin kaçtı? Denize düşen o değil miydi? diye sordu.

Balıkçı düşünceli bir tavırla:

— Anasının yanına çıktı, dedi; sandalı deviren senin kayınvalide imiş... Nasılsa bir yanlışlıktır oldu... Lâkin ben fakir bir adamım... Öyle yirmi beş lira filân veremem... İnsaflı bir şey iste... Koca karıyı kurtardığımız için sana ne vereceğiz?

Ağustos böceği

— Amcazademi tanır mısınız?
— Tanımaz olur muyum hiç.. İki ay evvel de benim amcazademdi!

İTALYAN HABEŞ HARBİ

İnsan ticareti

Asmara 8 (Stefani ajansından) — Hararda esir bir Habeş kızının 330 franga satılması haberi burada derin bir nefretle karşılanmıştır. Bu vaka barbar Habeşlerin insan hayatına ne kadar az kıymet ve ehemmiyet vermekte olduklarını medenî dünyaya bir kere daha isbat etmektedir. Avrupa piyasalarında alınıp satılan bu nevi kızların tarifesi asgarî 800 franktır.

Aksum kilisesinde dua

Aksum 8 (Özel) — Habeşistanın İtalya tarafından zaptedilen memleketlerinde esaretin lâğvı üzerine burada eski imparatorların taç giydikleri tarihî kilisede muhteşem bir dinî âyin yapılmıştır. Merasimin sonunda papazlar hep bir ağızdan: «Yarabbi sen Habeşistanı esaretten kurtardın. Yakında inşallah İtalyayı da hürriyetine kavuşturursun, amin» diye bağırmışlardır.

Esaretin lâğvı

Adua 8 — General de Bono'nun zaptedilen memleketlerde esaretin lâğvı hakkında vermiş olduğu tarihî kararın tatbikinde bazı müşkülât çıkmaktadır.

Kara ve hava bombardımanları esnasında esirlerin bir kısmı gülle ve zehirli gazla telef oldukları gibi bir kısmı da civar ormanlara kaçtıklarından kararı tebliğ için adam bulunamamaktadır. Maamafih ormanlara kaçan esirlerden otuz kadarı asker tarafından yakalanarak şehre getirilmiş ancak bunlardan bir kısmı kendilerini tutmağa memur askerlere sopa ile taarruzda bulunduklarından derhal kurşuna dizilmişlerdir.

Geri kalan kısmını General de Bono Aduanın meşhur meydanına toplıyarak ateşli bir nutuk vermiş ve demiştir ki:

— Kara kardeşler; bundan sonra hürsünüz; hiç bir şeyden korkmıyan İtalya vatandaşlarısınız. Kara gömleklilerle beraber, hattâ onların da daha ön saflarında muharebeye girmek ve İtalya adına kendinizi öldürterek ebedîleşmek şeref ve saadetini size veriyorum.

Artık hürriyetlerine kavuşan esirlerden bazıları:

— Yaşasın hürriyet, diye bağırmışlar. Fakat polis hür İtalya vatandaşlarının yaşasın Doçe diye bağıracak yerde «yaşasın hürriyet» diye bağırmalarını faşist türelerine uygun bulmadığından bunları tevkif etmiştir.

Muallimler albümünden

Riyaziyeci İhsan

Kumandanlığın bir tebliği

Asmara 9 — İtalyan başkumandanlığı tarafından neşredilen bir tebligde 1950 yılından evvel maiyetlerindeki askerle beraber İtalyan ordusuna dehalet etmiyen kabile reislerinin şiddetle cezalandırılacakları bildirilmektedir.

Aksum fatihine madalya

Asmara 8 (Stefani ajansından) — Başkumandan Aksum fatihlerinden bir binbaşıya husussî merasimle harp madalyası vermiş ve miralayı alnından öperek: «Bu madalyayı almak için bir şehri bir defa zaptetmek kâfidir. Fakat siz kahraman askerlerinizin başında Aksumu tam altı defa zapt ve fethettiniz» demiştir.

Papaya müracaat

Cenevre 9 (Özel) — Haber alındığına göre muhtelif memleketlere mensup katolik papazlarından mürekkep bir heyet Papayı Vatiganda ziyaret etmiştir. Heyet reisi Papaya: «Ey Allahın yeryüzündeki vekili! Habeşistanda boş yere insan kanı akıyor. Bir çok safdiller Cenevredeki Uluslar Kurumundan imdat umuyor. Biz sadık evlâtlarının itikadına göre bu faciaya ancak Allahın bir yüzü demek olan sen bir nihayet verebilirsin. Bütün Avrupa katolikleri sana yalvarıyorlar, sen Tanrının hükmü demek olan yüksek sesini işittir, hakkın hangi tarafta olduğunu söyle. Bütün dünya senin bu sesine mutavaat edecektir.»

Temin edildiğine göre Papa bu ricaya yalnız «ihtiyarım, yolculuk meşakkatine tahammül etmeğe takatim yoktur» cevabını vermiş ve başka bir şey söylememiştir.

İÇKİ SEVENLER

İçki içmiyen, daha doğrusu içemiyen ham ervahlara, mutaassıplara, hastalara mukabil; sıhhati, neşesi yerinde pişkin insanlar da bir araya toplanarak bir (İçki severler) kurumu yaptılar. Geçen pazar günü (İçki düşmanları) kurumunun beşinci kurultayı toplanmıştı. Ayni günde Sirkecide eski İştaynburh birahanesinin üst katında (İçki severler) kurumunun açılma töreni yapıldı.

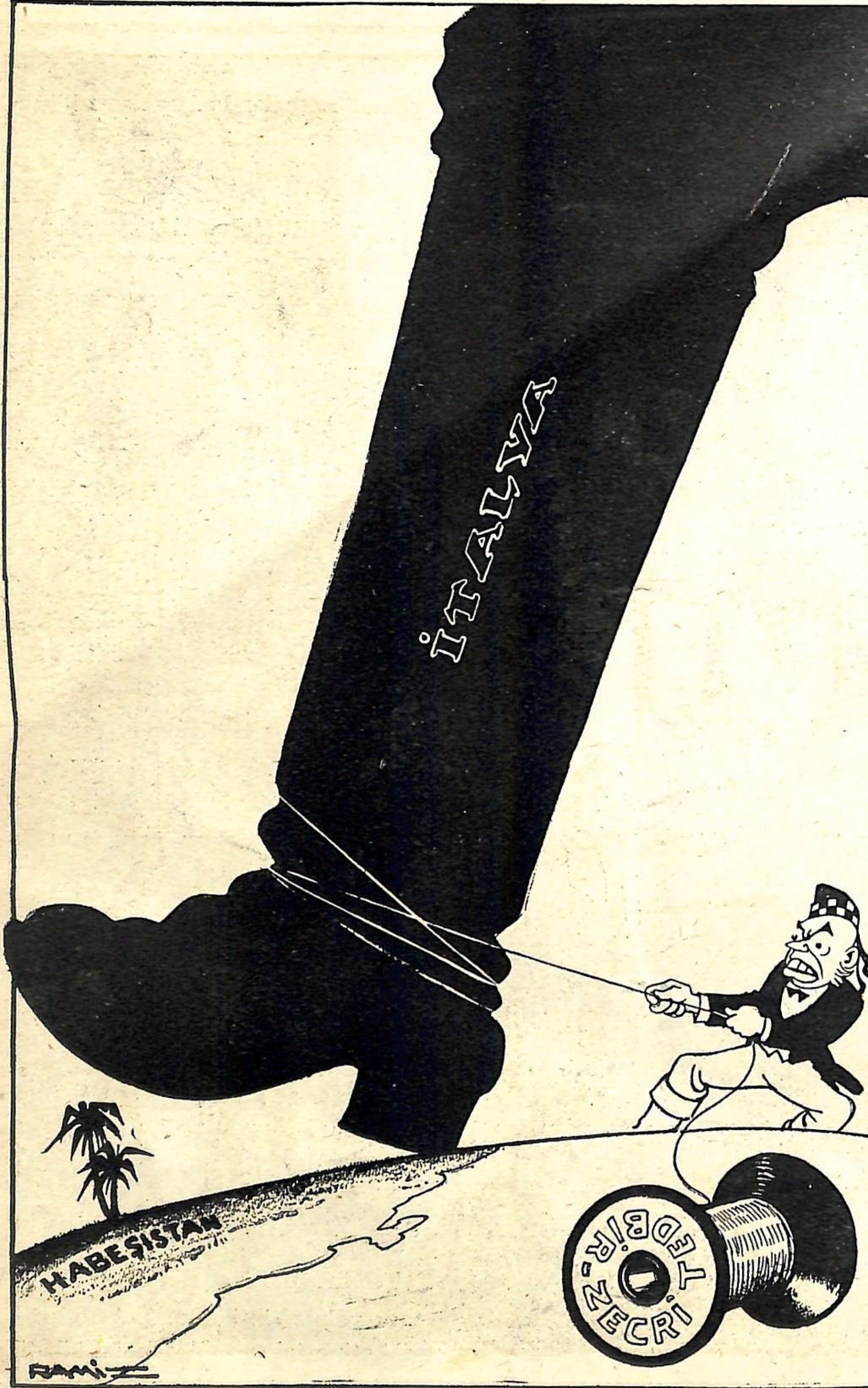
Kurultay, toplanmadan evvel kurumun en esaslı üyelerinden Bay hattat Halilin bir sene çalışarak yazdığı:

İşret güheri âdemi temyize mehektir

levhası asıldı. Kapının önünde bir Altınbaş şişesi kırıldı ve şişe parçalarile kapının kordelâsı kesildi. Şişe kırıldığı zaman hazır bulunanlar hep bir ağızdan:

Dökülen mey, kırılan şişei rindan olsun!

diye bağırdılar.

İngiliz — Artık sağlama bağladım, bir adım atamazsın!

İçki severler kurumu müessislerinden Çallı İbrahim, tarihçi Ahmet Refiğe:

— Buyurun üstat, dedi, hakkı takaddüm size aittir.

Ahmet Refik:

— Estağfurullah, benim hakkı kudumum yoktur ki hakkı takaddümüm olsun!

Diye cevap verdi.

— Nasıl üstat?

— Ben içkiye kırkından sonra başladım. (Şair Muhiddin Raifi göstererek) hazret, muallim Naci ile Tavukpazarı meyhanesinde kadeh tokuşturmuştur. Hakkı takaddüm üstadındır.

Muhiddin Raif, mahcubane önüne bakarak ellerini uğuşturdu.

— Aman efendim, bendeniz bu mesleğin âciz bir amatörüyüm. Üç dört kadehten ileri gidemem. Gideyim dersem ağzıma burnuma bulaştırırım.

Mahmut Yesari atıldı:

— Yahu, ehli keyif olmanın daha ilk şartını bilmiyorsunuz. Atalarımızın bir darbı meseli vardır: Meyhaneye herkesten evvel girip, herkesten sonra çıkmalı, derler. Buyurun arkadaşlar!

Hep birden içeri girdiler. Müzakere salonuna sıra yerine masalar konmuştu. Reis kürsüsünün üstünde bir binlik duruyordu. Çallı İbrahim:

— Söz Bay Hüsnü Efenindir.

Dedi. Hüsnü Efe:

— Baylar, diye söze başladı. Evvelâ cemiyetimizin kurulması şerefine bâdenûş olmayı teklif ediyorum.

Bu teklif alkışlarla kabul edildi.

KURUMUNDA

Kadehler tokuşturuldu. Hüsnü Efe:

— Arkadaşlar, bir kaç sözle kurumumuzun esasından bahsetmek istiyorum. (İçki severler) kurumunun ülküsü şudur: Vecidli, heyecanlı bir hayat. Aleyhimizde propaganda yapanlar en fazla içkinin sıhhate zararlı olduğundan bahsederler. Hastalara sözüm yok, onlara her şey dokunur. Et dokunur, süt dokunur, şeker dokunur, tuz dokunur, fakat sıhati yerinde olan bir adam âdabile, erkânile içerse içki dokunmaz.

Musikişinas Bay Avni:

— Bilâkis içmezse dokunur, içmezsem bana dokunuyor, başım dönüyor!

Mahmut Yesari:

— Züğürtlediğim zaman içemezsem bana dokunuyor.

Necdet Rüştü sordu:

— İçmeyince ne dokunur?

— İçenleri gördükçe içime dokunuyor.

Ahmet Refik, Çallı İbrahime:

— Bana da tövbe dokunuyor!

Hüsnü Efe:

— İçki sever, sıhhatte bir adamdır, çünkü hastalar içmez. İçki sever münevver bir adamdır, çünkü softalar içmez, içki sever olgun bir adamdır, çünkü ham ervahlar içmez. Nihayet içki sever, bir vatanperverdir, devletin varidatını artırır, yerli mal kullanır. İçki sever müsrif değildir, içmeğe sarfettiği parayı yemekten tasarruf eder.

Nazmi Acar:

— Bunların hepsi iyi amma, bir noksanımız var. Firmamız yok. İçki düşmanları, (Yeşilay) firmasını kullanıyorlar. Biz de bir firma bulmalıyız.

Mahmut Yesari:

— Bizim firma, onlarınkinden daha baskın olmalı!

Avni:

— (Yeşilay) ı gölgede bırakmalı.

Nizameddin Nazif:

— Ben böyle bir firma buldum: Bizim firma bulut olsun. (Yeşilay) ı hem gölgede bırakır, hem de ondan baskın olur.

Bu teklif alkışlarla kabul edildi. Reis saatine baktı:

— Arkadaşlar, vakti kerahet geldi, müzakerenin alt yanını yarına bırakıyorum. Şimdi dağılalım. Cemiyetimizin firmasını şahsımızda temsil etmeğe çalışalım.

Avni sordu:

— Yani ne yapalım, ne olalım?

Nazmi Acar cevap verdi:

— Ne olacağız, bulut olalım!

Firkete

— Haberin var mı, gaz maskesi fabrikamız da açıldı..
— Oh oh.. Desene artık Balıkpazarından korkmadan geçebileceğiz!

DARISI DOSTLAR BAŞINA

— 1 —

Ev halkı toplanmıştı.. Bu, büyük felâketti,
Bu felâket bir evin mahvolmasına yetti:
Büyük ana siliyor gözlerinin yaşını,
Büyük baba durmadan yumrukluyor başını,
Hele kızın babası deliye dönüyordu,
Gözlerinde şimşekler parlayıp sönüyordu!..
Karısı veriyordu gene ona teselli,
Azabı oluyordu fakat yüzünden belli!...
Iztırap çekiyordu bu odada dört kişi,
Kim temizliyecekti şimdi bu olan işi?...

— 2 —

Vaka şöyle olmuştu: Güzel kızları bir gün,
Hava değiştirmeğe taşındıkları köşkün
Az ilerisindeki bir dereye gitmişti,
Orada bu kumruyu bir kartal incitmişti:
Bayan Ülker kapılmış bir çocukça duyguya
Derede soyunmuştu - tecrübesizlik bu ya -
Kız banyo yapıyorken bu ıssız yerde tamam,
Ona pusu kurmuştu haydut, vahşi bir adam:
Genç kız fazla boğuşmuş, bitkin düşmüş en sonu
Bu alçak, dağ adamı lekelemişti onu!...
Kız akşam cinayeti eve haber vermişti,
Bu haber aileyi vurup, yere sermişti!..

— 3 —

Ev halkının olmuştu artık hayatı zindan:
İşte, kaç gündenberi, genç kızın odasından
Sürekli hıçkırıklar kulağa geliyordu,
Bu sesler, duyanların kalbini deliyordu!...

....

Aradan bir ay geçti.. Bir gün kapı çalındı,
Gelen bir genç misafir içeriye alındı:
Bu, güzel bir adamdı, otuz beşinde ancak,
İstiyordu genç kızın babasile konuşmak!..
Üzücü bir merakla adam indi salona,
Misafir, güler yüzle, selâm vermişti ona!..
Dedi ki:
— «Felâketi bugün verdiler haber,
«Size damat olurum ben bununla beraber:
«Mesele temizlenir, kızınızı alırım,
«Ben de, bir oğul gibi, aranızda kalırım!...»

*

Genç adamın teklifi bir ganimet bilindi,
Hemen nikâh kıyıldı.. Bütün fırtına dindi!...
Vaka unutulmuştu uzun aylar dolunca..
Bir gün, biribirini çok seven karı - koca,
Yani Bayan Ülkerle kurnaz kocası Orhan
Şöyle konuşuyordu:
— Kurduğumuz bu pilân
«Ailenin üstünde tesirini gösterdi:
«Baban, çaresiz kalıp, seni ne kolay verdi!..»
Genç karısı dedi ki:
— «Ben de fazla uğraştım,
«Mükemmel aktörmüşüm, doğrusu buna şaştım!...
«Bu, uydurma vakaya hepsi de inandılar,
«Gerçek bana bir adam hücum etti sandılar!...»

....

Güzel kadının başı gencin koluna düştü,
İki eski sevgili uzun uzun öpüştü!..

Necdet Rüştü

Meyhane dönüşü!

— Azizim, benim için kuru olmağa imkân yok..
— Neden?
— Şimdi karım da evde ıslatacak ta ondan?

— Gül yüzünüzü neden böyle tül içinde saklıyorsunuz?
— Sizin gibi arılardan korumak için!

BABA OGUL

Bay Hsan bir akşam eve gelince gelini Leylâyı, saçını başını yolarak ağlıyor buldu. Genç kadının yanakları yılancığa tutulmuş gibi şişmiş, güzel sivri burnu tortop olmuştu.

Kayınbaba:

— Yavrum hayrola, sana ne oldu? dedi, o oğlum olacak çapkın galiba istediğin mantoyu almadı. Ben varken hiç korkma.

Leylâ bu şefkat karşısında daha fazla hıçkırmağa başladı:

— Derdim keşki manto olsa?.. Muhsin beni aldatıyor. Bu iki sene ayni manto ile gezmekten daha fena...

Bay Hasan birdenbire hiddetlendi:

— Ne dedin ne dedin? Seni aldatıyor mu? Bak münasebetsize? Sakın bir yanlışlık olmasın.

— Hayır mektuplarını elimle yakaladım.

— Belki hikâye filân yazmağa heveslenmiştir.

— Hayır hayır... Beni aldattığına eminim.

Kayınbaba bir çok tatlı sözlerle gelinini teselli ettikten sonra:

— Sen hiç merak etme çocuğum, dedi, senin gibi bir kadının üzerine çapkınlık eden herife ben yapacağımı bilirim.

*

Bay Hasan şakaya gelmiyen bir adamdı. O gece oğlunu odasına çağırdı ve şiddetle azarlamağa başladı.

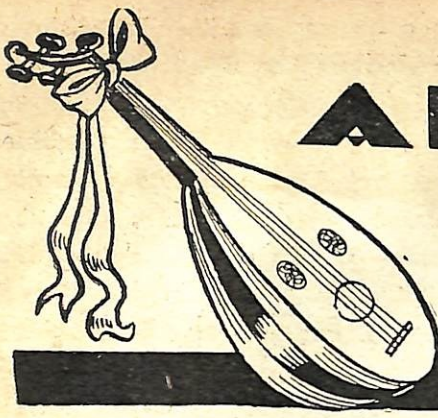
Muhsin evvelâ aşağıdan alıyor, babasından korkmuş gibi başını önüne eğiyordu. Fakat babası işi fazla azıtınca o da dayanamadı:

— Kuzum baba... Bana bu kadar karışmağa ne hakkın var? dedi. Senin zavallı annem üzerine yaptığın çapkınlıkları ben bilmiyor mıyım sanıyorsun? Ahçının kızından başlamak üzere birer birer sayayım mı? Aramızda ne fark var?

Bay Hasan birdenbire korktu, şaşırdı:

— Haltediyorsun, dedi, fakat dediğin doğru da olsa aramızda şu fark var ki sen karını plâjda mayo ile görüp aldın; ben sokakta çarşaf ve peçe ile...

AHRET DÖNÜŞÜ

Akbabanın romanı : 7

Yazan : **Ağustos böceği**

Maamafih bu münakaşalar bugün başlamış değildi. Yirmi gündenberi bütün gazeteler ondan bahsediyorlardı.

O akşam Alay köşkünde hazin bir Murat gecesi tertip edildi.

Merasimde ressamlarla beraber bir çok ta muharrir, şair ve genç sanat meraklısı vardı.

Salon ressamın zorla ele geçirilebilmiş bir kaç tablosu ve kendi fırçasından çıkma bir portresi ile süslenmişti.

Elektrik ampulleri siyah tüllere bürünmüştü.

Mızıka Şopenin marş fonebrisini çalarken halk ayağa kalktı.

İlk evvel ressam Feyzi Halit Muradın hususî hayatından bahsetti; sonra Ahmet İsa onun dehaya yaklaşan sanat kabiliyeti hakkında bir konferans verdi ve memleketin onunla bir dâhi evlât kaybettiğini söyliyerek sözünü bitirdi.

Genç bir ressam ona itiraz etti, heyecandan ıslık çalan bir sesle:

— Üstadımızın sözünü hürmetle tashih edeceğim, dedi, Murat ehemmiyetinde bir adam bir memleketin hudutları içine hapsedilemez. O Avrupanın parmakla gösterilen sayılı üstatları derecesinde bir adamdı. Üstadımız «insaniyet ve sanat bir evlât kaybetti» demeliydi.

Gencin bu sözleri şiddetli alkışlarla karşılandı.

Ondan sonra Şehir tiyatrosu artistlerinden biri Murat için yazılmış makalelerden bir kısmını tarih sırasile okudu.

İlk makalenin başlığı «Tövbe ve istiğfar» idi.

Bunu meşhur bir ressam ve resim münekkidi yazıyordu.

Muharrir Muradın ölümünden bir ay evvel bir resim sergisi hakkında yazdığı bir tenkit makalesinde Murat için ağzına geleni söylemiş, yazısını: «Bu kabiliyetsiz adam boya sanatından mutlaka vazgeçmemek, hayatını onunla kazanmak istiyorsa tarzını değiştirmeli ve boya fırçalarını satarak onların yerine bir badana fırçası almalı ve evvelâ kendi tablolarından başlamak üzere işe girişmelidir. Sanatın büyük alnına sürülen kara lekeyi ancak bu beyaz badana temizliyebilir» cümlesile bitirmişti.

Sanatkâr münekkit Muradın ölümü üzerine yazdığı ettüdde nasılsa yaptığı haksızlıktan dolayı onun yüksek ruhundan af istemekle başlıyor, sonunda: «Dehana iftira etmek faziletsizliğinden kaçınamadım. Fakat insan için kabahatını tanımak ve alenen itiraf etmekten daha büyük fazilet olamıyacağına göre ben de bu tövbe ve istiğfarla bunu tazmin ve telâfi etmiş bulunuyorum» diyor; bu suretle fazilet rekorunu gene elden kaçırmamış bulunuyordu.

Murat hakkında yazılan makaleler yirmiyi buluyordu. Halk bunları sükûn ile dinledi ve parlak cümlelere rasgeldikçe alkışladı.

Yalnız on ikinci makaleden sonra Çallı ağlıya ağlıya ayağa kalkmış: «Yazmağa vakit bulamadım. Fakat söyliyeceğim» diye irticalî bir nutka başlamıştı. Diyordu ki:

«Ben demek o demekti; o demek ben demekti. Muradla ezelde anlaşmış gibiydik.. Konuşmazdık; o zaten kimse ile konuşmazdı, sanat perisile daima mülâkat halindeki gözlerini küçültür, kendi kendine söylenirdi. Evet konuşmazdık, fakat anlaşırdık. Beraber içmezdik. Çünkü o içmezdi. Fakat bu onun için bir eksik, bir ayıp değildi. Allah onu ezelde içirip sarhoş ettikten sonra dünya alanına kapıp koyuvermiş gibiydi. Binaenaleyh o içmediği halde ilâhî mestlik âlemin de yaşardık, anlaşırdık, sevişirdik, konuşurduk. Pek yakında olmamak şartile inşallah ebette de onunla anlaşacağız, sevişeceğiz, sarışacağız, konuşacağız.»

Merasimden sonra halk dağıldı ve ressamlar yapılacak cenaze merasimini konuşmak üzere bir hususî toplantı yaptılar.

*

Üç kişilik bir komite mükellef bir cenaze alayı programı hazırlamıştı.

Bu programa göre ölü Güzel Sanatlar Birliğinden kaldırılacaktı. Cemaatin gayet kalabalık olması lâzımdı. Bir çok kız, erkek talebe ve askerden başka bütün gazeteciler, muharrirler, şairler, tiyatrocular ve musiki mensupları törende bulunacak ve bunun temini için belediyeye, vilâyete, mekteplere, Darülbedayie, Darülelhana müessir rica mektupları yazılacaktı. Halk mademki resim sergilerine rağbet etmiyordu. Hiç olmazsa büyük bir ressamın cenaze alayında bulunarak sanata hürmet göstermeliydi.

Bütün ressamlar o gün jaket atay ve hotfom şapka giyecekler, elbisesi olmıyanlar Şehir tiyatrosundan iğreti yahut çarşı içindeki eskici Yahudilerden kira ile birer jaket atay ve silindir tedarik edeceklerdi.

Sonra Muradın alayında şimdiye kadar hiç bir cenazede görülmemiş miktarda çiçek bulunmalıydı.

Tabut alelâde tabutlara benzemiyecek, arkadaşlardan birinin çizdiği bir projeye göre kübik bir tabut yaptırılacaktı.

Alayda nutuk vermek ve şiir okumak istiyenlerin sayısı daha şimdiden on yediye çıkıyordu.

Hâsılı bir büyük artistin ne neviden bir kıymet olduğu o gün bütün İstanbulun gözüne sokulmalıydı.

Program okunduktan sonra arkadaşlardan kimsenin bir diyeceği olup olmadığı soruldu.

Bir genç ayağa kalktı:

— Ben kübistim, dedi, fakat merhum arkadaşımız kübizmi sevmezdi. Kübizmi sevmemek demek anlamamak demektir. Fakat bütün kalplerin bir arada çarpması lâzım gelen bu kardeşlik saatinde gürültülü fikir ve meslek ihtilâfları doğurabilecek olan bu meseleyi bir tarafa bırakıyorum. Mademki o kübizmi sevmedi, biz de onu kübik bir tabuta bindirmek azabından kurtarmalıyız ve kendisine son yolculuğunu klâsik bir tabut içinde yaptırmalıyız. Söyliyeceğim bundan ibaret...

Genç ressamın teklifi itirazsız kabul edildi. Yalnız son karar verileceği zaman pratik zekâsı ve işgüzarlığile tanınmış yaşlıca bir ressam ortaya başka bir mesele attı:

— Biraz evvel «programda bir eksik var mı?» diye soruldu. Yok denildi. Hakikaten de yok. Programın bundan zengini sağlık. Yalnız ben kendi hesabıma nedense düşünülememiş bir küçük eksik görüyorum: Para. Ufacık bir piyes mizanseninin kaç liraya malolduğunu arkadaşlar bilirler. Biz böyle görülmemiş bir alayı kaç liraya Güzel Sanatlar Birliği kapısından hareket ettirebileceğimizi acaba düşündük mü? Bu parayı kimden, nereden alacağız?

Köşeden bir ses yükseldi:

— Hükûmetten isteriz. İşin ehemmiyetini anlatmak için yarın valiye bir heyet göndeririz.

Ressam başını salladı:

— Kabul, dedi, valimiz bunu reddedecek insan değildir. Fakat devlet kasasından çıkacak, para fert kesesinden çıkacak paraya benzer mi? Resmî muamelenin, vizeler, tasdikler, havaleler, «verile», «alına», «yapıla», «kaleme», «tetkik edile» lerin bitmesine ve aramızdan tayin edilip notere tasdik ve tescil ettirilecek mutemede teslimine kadar en aşağı bir ay geçer. Biçare arkadaşımız zaten yirmi gün denizlerde dolaşmış. Böyle bir ay da morgda muamelenin bitmesini beklerse hali nice olur?

İtiraz haklıydı. Artistler çatık bir çehre ile önlerine bakıyorlar, düşünüyorlardı.

Bu esnada Çallı birdenbire ayağa kalktı:

— Sen her işte böyle bozgunculuk mu çıkaracaksın üstat? diye bağırdı, sonra elini göğsüne vurarak:

— Daha olmazsa ben veririm, dedi ve şiddetle alkışlandı.

Çallının bu teminatı üzerine artık

— Olur şey değil yahu, tarihî mezar taşlarını çalıyorlar.

— Maşallah, maşallah.. Gene şehirde apartıman inşası artıyor demek!..

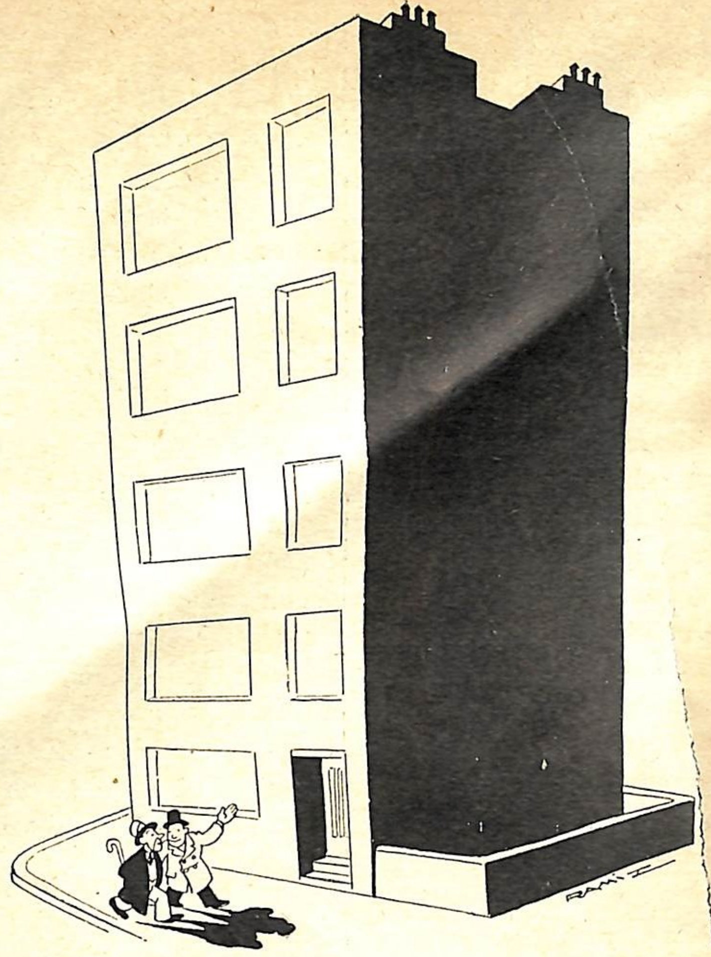
— Hayırlı olsun yahu.. Lüks hayata başlamışsın diye duydum..

— Öyle oldu.. Artık, İstanbul tarafında iş kalmadı, Beyoğlunda dileniyorum!

— **Kodesten çıkar çıkmaz, *gidip* o heriften hakkımı alacağım!**

— **Desene, gene burada buluşacağız!..**

— **Yeni sistem yaptırdığım şu apartımanı beğendin mi?**

— **Ayol bunun neresi yeni sistem?!**

— **Borca oluşu!!**

düşünülecek şey kalmamış gibi görünüyordu. Fakat bu defa para meselesini ortaya atan artistten daha yaşlı bir ressam parmağını kaldırdı ve söze başladı:

— Çocuklar... Biraz da beni dinlerseniz pişman olmazsınız... Benim fikrimce bu projeden tamamile vazgeçmeliyiz... Sakın birdenbire alevlenmeyin. Bilirsiniz ki düşünmeden lâkırdı söyliyen bir adam değilim... Bunun sebeplerini anlattığım zaman bana hak vereceksiniz. Çocuklar gazeteler ve efkârı umumiye yirmi gündür bizimle meşgul... Şimdiye kadar bu kadar sergi açıp kapadık. Hangisi halkı aramızdan birinin bu feci ölümü kadar alâkadar etti. Fırsat bu fırsattır. Bu faciadan meslek namına büyük bir istifade çıkarabiliriz? «Nasıl mı?» diyeceksiniz. Anlatayım. Bilirsiniz ki Avrupada ve Amerikada bizim sanatımız gibi sanatlar hükûmetin ve zenginlerin yardımile yaşar ve yükselir. Bizde zenginlerin şimdilik apartıman ve göbek yükseltmekten başka bir şey yaptıkları yok. Hükûmet te büyük işleri arasında bizi düşünmeğe daha sıra bulamadı. Bu defa gazeteler Muradın ölümü etrafında büyük bir gürültü yaptılar. Açlıktan kendini öldüren bu artist üzerine yapılan mersiyeler hükûmeti de, zenginleri de rikkate getirdi. Eğer bu cenaze alayını ve binnetice hükûmet ve halktaki bu teessürü iyi idare edersek geniş mikyasta para yardımı görmemiz pek mümkündür. Hükûmet Şehir Tiyatrosu artistleri gibi bizleri de himayesi altına alır. Yarı resmî bir teşkilât olduğumuz görülünce zenginler de tabiatile keselerinin ağzını açarlar. Lâkırdılarımı yabana atmayın... Size bir misal getireyim... Eski darülfünundan bir çok tıp ve hukuk profesörleri açığa çıktı. Müderrislikleri zamanında bu zatlar hususî işlerinin çokluğundan resmî vazifelerine gitmeğe vakit bulamıyorlardı. Şimdiki günlerinin yirmi dört saati boştur, bu defa da tedavi edecek yahut davasını kovalıyacak müşteri bulamıyorlar. Bunun sebebi? Bu kadro harici profesörler elbette eski Darülfünunda iken ne idiseler bugün de hiç şüphesiz odurlar. Fakat üzerlerinden resmî sıfatları başka bir tâbirle hükûmet himayesi kalkınca zengin halkın emniyetini kaybettiler. Dediğim gibi şayet bu cenaze alayını iyi idare eder de hükûmet ve halkın merhamet ve şefkatini uyandırabilirsek işimiz iştir.

Gözler parlıyor, etraftan «doğru, çok doğru» sesleri yükseliyordu.

İhtiyar ressam gülerek:

(Arkası var)

Garson Mektebi Dersleri

Garson mektebinin açılamaması üzerine tahsil nimetinden mahrum kalan genç garson namzedleri için açtığımız derslere bu nüshada da devam ediyoruz.

— 2 —

İdare dersleri

Lokanta ve meyhane müşterisini idare etmek bir devleti idare etmekten güçtür.

Devlet, kanun ve emirlerine riayet etmiyen, kendisini hoşnut etmesini bilmiyen memurlarına: «Sen bizim işimize gelmezsin. Çık git» der. Lokanta ve meyhanede keyfiyet bunun tamamile tersinedir: «Yani hoşnut edilmiyen müşteri garsona: «Burası işimize gelmiyor. Çıkıp gidiyoruz» der.

Devlet kaybettiği bir memuruna on memur, yüz memur bulacağından emindir. Fakat lokanta kaybettiği on müşteri yerine bir müşteri bulacağından emin değildir.

Devlet kapısından çıkan memur hazineye para bırakmış demektir; lokanta kapısından çıkan müşteri bilâkis para götürür. Bu itibarla müşteriyi idare usulü dersi garson için son derece ehemmiyetlidir.

Garson müşteriyi memnun etmek için nasıl hareket etmelidir?

Bu, müşterinin huyuna, ahlâkına, zevkine, mesleğine göre değişir.

§ Müşteri vardır ki temizlik meraklısıdır. Bunu onun oturacağı yeri, masadaki örtüyü, çatal, bıçak takımlarını koklar gibi bir tavırla muayene etmesinden anlıyan garson hemen havluyu, bardağı, çatal bıçak takımını yakalayıp içeri götürmeli, bir iki dakika mutfakta oturduktan sonra onları olduğu gibi geri getirmeli ve elindeki beyaz bir bezle kuruluyormuş gibi hareketler yapmalıdır.

§ Müşteri vardır ki boğazına düşkün ve fazla olarak ta meraklıdır. Bu da yağın, etin cinsi, balığın kaç zamanlık olduğu gibi şeyleri sormasından anlaşılır.

Bu nevi müşteriler bir yemek emrettiler mi garson hürmetkâr bir tavırla kulağına eğilmeli, gizli bir sır söyler gibi: «Müsaade buyurursanız başka bir şey vereyim. Son aldığımız zeytinyağına pek güvenemiyorum. Yahut balığımız gerçi taze fakat ne de olsa lodos balığı... Malûm ya balık lodos havada biraz gevşiyor» yolunda bir şey söylemeli.

Bu suretle emniyetini kazandığınız müşteri sizi bir yakın dost bilir, bu mukaddemeden sonra getireceğiniz yemek iki günlük bir tencere artığı da olsa da memnuniyetle yer ve «lezzeti tuhafça amma hiç olmazsa harcından eminim» diye düşünür. O günden itibaren bu zatı bol bahşişli daimî müşterileriniz arasına kaydedebilirsiniz.

§ Müşteri vardır ki aç gözlüdür. Kendi porsiyonile başkasına getirilen porsiyonu gözlerile adetâ ölçer, biçer, tartar, sayar ve komşusununkini kendine getirilene müsavi görürse mahzun olur.

Lokantayı zarara sokmadan böylelerinin porsiyonunu kabartmak ve gözünü doyurmak için muhtelif usuller vardır: Çalı fasulyası, yeşil salata gibi şeyler bir çatal sapile altüst edilirse kabarır ve çoğalmış gibi görünür. Pilâv ve diğer bazı yemeklerde bu mümkün değildir. Açıkgöz garson boğazsız müşterilerin tabaklarında bıraktıkları pilâv ve saire artıklarını usuletle bunlara ilâve etmelidir.

§ Müşterilerden bir kısmı kendilerine balta olmuş bazı dostları lokantaya davet etmek mecburiyetinde kalırlar. Bunu listeyi ellerine alarak endişe ile: «Ne emredeceksiniz?» diye sormalarından ve en ucuz yemekleri lokantanın spesyaliteleri olarak tavsiye etmelerinden anlamak mümkündür.

Bu gibi hallerde garson misafirin istediği istakoz, barbunya balığı filân gibi pahalı yemeklerin bittiğini yahut fena olduğunu söyliyecek, bu esnada gözucile davet sahibine gülümsiyecek ve misafiri en ucuz yemekten yemeğe ikna edecektir. Bu suretle hoşnut edilen müşteri de ebediyen kazanılmış demektir.

§ Bazı izansız garsonlar bir masada yemek yiyenin hesaplarını hep bir araya yazarlar, yahut «hepsini beraber mi yazalım?» diye sorarlar. O zaman müşterilerin en yaşlısı, en paralısı, yahut mevki itibarile en yüksek olanı melûl bir sırıtma ile: «Bir araya... Müsaade buyurun da veriverevim» demek mecburiyetinde kalır. Garson bu müşteriyi dünya gözile bir daha göremiyeceği için mümkünse ayrılmadan helâllaşmalıdır.

§ Bazı müşteriler barut gibi sert olurlar. Servisi beğenmezler, türlü hırçınlık ederek garsonu haşlarlar.

Garson bu muameleleri neşe ve nezaketle karşılamalıdır. Çünkü bahşişin böylelerinden çıktığı tecrübe ile sabittir.

Bilâkis bazı müşteriler de vardır ki gayet konuşkandır, mültefittir, garsona arkadaş muamelesi eder, türlü yarenliklerle şakalaşır. Garson böylelerinden korkmalı ve surat asmalıdır. Çünkü bunların da bahşiş yerine tatlı dille gönül almağa katiyen azmetmiş kimseler olduğu yüzde yüz muhakkaktır.

§ İşi ve müşterisi az bazı lokantaların garsonları sokaktan camekândaki yemekleri seyreden kimseleri bağıra bağıra içeri çağırırlar. Muhtelif sebeplerden dolayı bu çok yanlış bir harekettir.

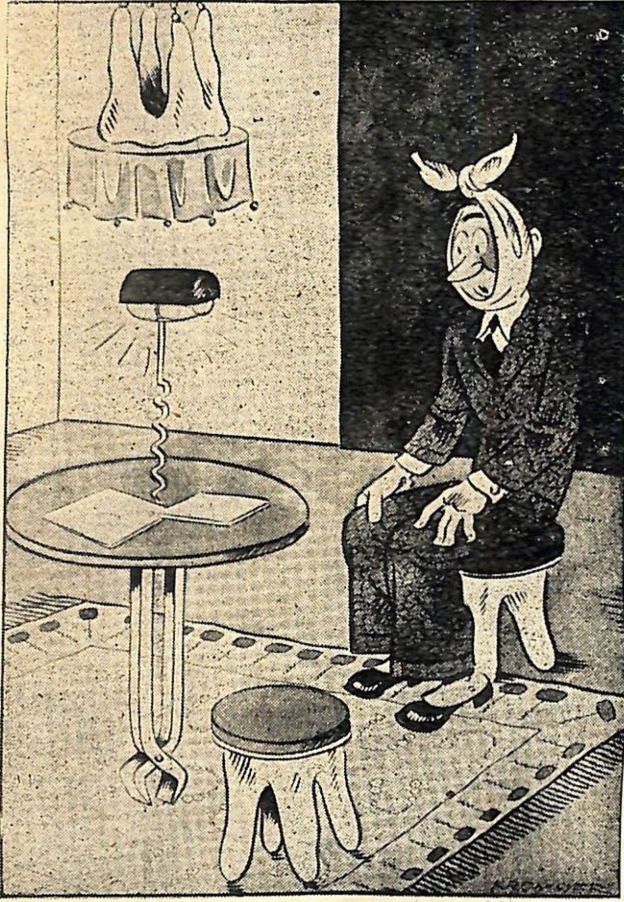
1 — Lokanta müşterilerinin bir kısmı kadın mizacındadır. Peşlerine takıldın mı, babayani bir tarzda «buyur» ettin mi ürkerler, alınırlar, şüpheye düşerler ve kaçarlar. Bilâkis baktıklarının farkında değil gibi görünür ve müstağni bir tavır alırsanız kendi ayaklarile kapana girmeleri daha mümkündür.

2 — Camekân seyircilerinin bir kısmı ise rasgele duruvermiş kimselerdir. Filân yemeği uzun bir zaman seyrettikten sonra yavaş yavaş iştahlanacaklar, nihayet bu iştah dayanılmaz bir aşk şeklini alacak ve her fedakârlığı göze alarak içeri gireceklerdir.

Böylelerini henüz kıvamını bulmadan, zisin tâbiriniz veçhile meyanesi gelmeden rüyasından uyandırmak basıp gitmelerini teminden başka bir netice vermez. (Arkası gelecek)

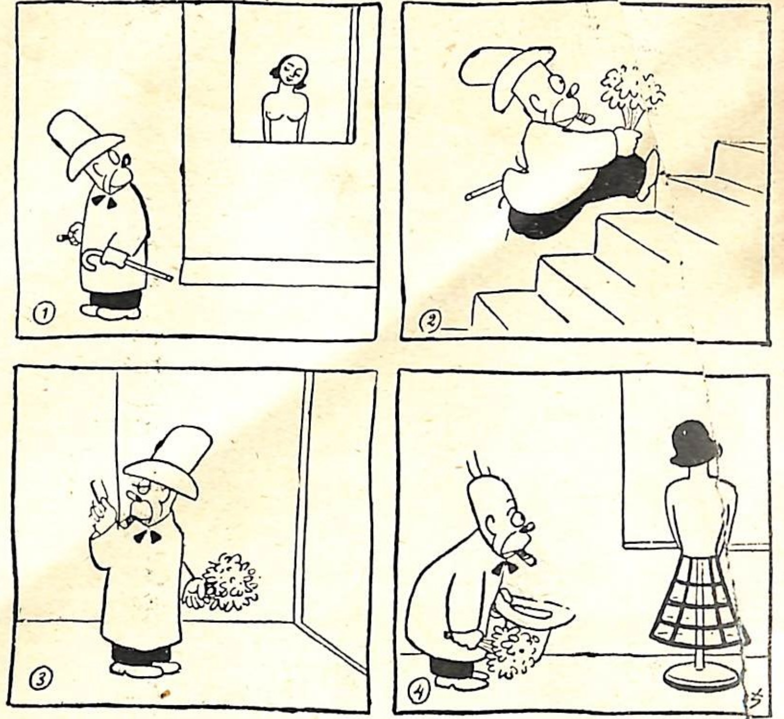
Akıl hocası

Ecnebi Karikatürleri

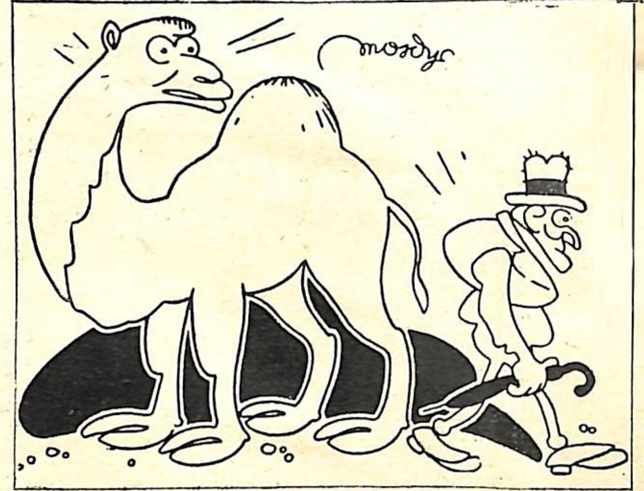
Dişi ağrıyan bir adam, dişçinin bekleme odasında eşyayı nasıl görür!

[Alman karikatürü]

Yazısız hikâye!

[İsveç karikatürü]

Deve — Ne yakışıklı adam.. Tıpkı bana benziyor!

[Fransız karikatürü]

Kadın — Seni istemem.. Arkandaki sarışın delikanlı beni kurtarsın!..

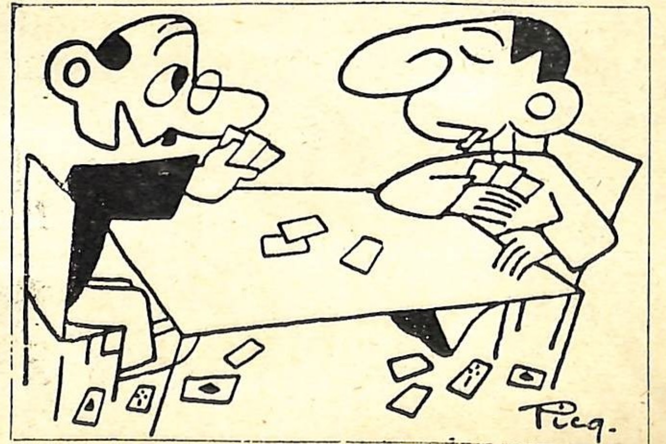
[Fransız karikatürü]

— Sinekleri öldürmek için aldığınız ilâçların parasını hâlâ vermediniz..

— Parasını vermedim amma, bütün mahalleye reklâm ettim.. Daha ne istersin?

[İsveç karikatürü]

— Üç Ruva..

— Sen kazanırsın.. Bende iki tane var!

[Fransız karikatürü]

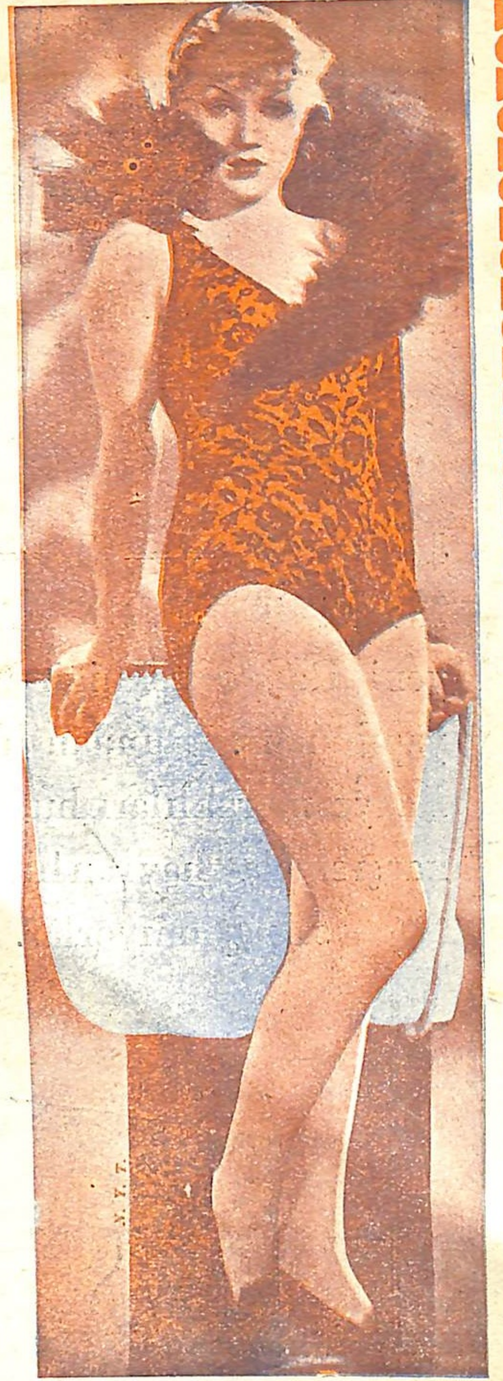
ON SENE GENÇLEŞTİM

Badema ihtiyar ve donuk bir hal alan teni temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Nihayet fen, ten ve cildi fazlasile besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı.

Bu madde uğuşturularak tene sürülünce mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor, çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde ârız olan siyahımsı noktalar yok oluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız yeni (TOKALON) kreminde mevcuttur.

Bu maddenin harikulâde bir kuvvete malik olması dolayısile en çirkin simalar bile az zaman zarfında genç ve güzel bir hal alıyorlar. (TOKALON) kreminin pembe renginde olanını gece yatmadan evvel kullanınız. Uykunuzda derinizi besleyip tazelendirir. Sabahları ise bu kremin (beyaz) renginde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık bir serinlik verir.

Beyaz (TOKALON) üzerine sürülen pudra bütün gün kuvvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz ne kadar fena olursa olsun (TOKALON) kremini kullanmıya başleadıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi hayret ve sevinçle karşılıyacaksınız. İyi netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.

AYAZ!

Gün batar batmaz, her tarafa serin gölgeler çöküyor! Rüzgâr, ceketleri, pardesüleri geçip vücudumuza işlemekte! Kapıdan içeri girerken sırtınızda bir ürperme beliriyor! Oturuyorsunuz: Gözlerinizde yanma, avuçlarınızda ateş!

ÜŞÜTTÜNÜZ!

Korkmayınız.. Telâş etmeyiniz!
Fakat bir şartla:
Evinizde bir tane

E. NEŞET Kinini

Varsa!.. Çok değil, bir paket **E. Neşet kinini**, vücudunuzu gripe, nezleye, soğuk algınlığına, sıtmaya karşı sigorta etmek için kâfidir!

ADEMİ İKTİDAR
Ve
BELGEVŞEKLİĞİNE

HORMOBIN

Tafsilât Galata posta kutusu 1255

Doktor

Feyzi Ahmet

Cild ve efrenci hastalıklar mütehassisi hergün sabahtan akşama kadar hastalarını kabul eder. İstanbul Ankara caddesi

Sahibi ve Umumî Neşriyat Müdürü
Yusuf Ziya
Basıldığı yer : AKŞAM MATBAASI

TELEFUNKEN

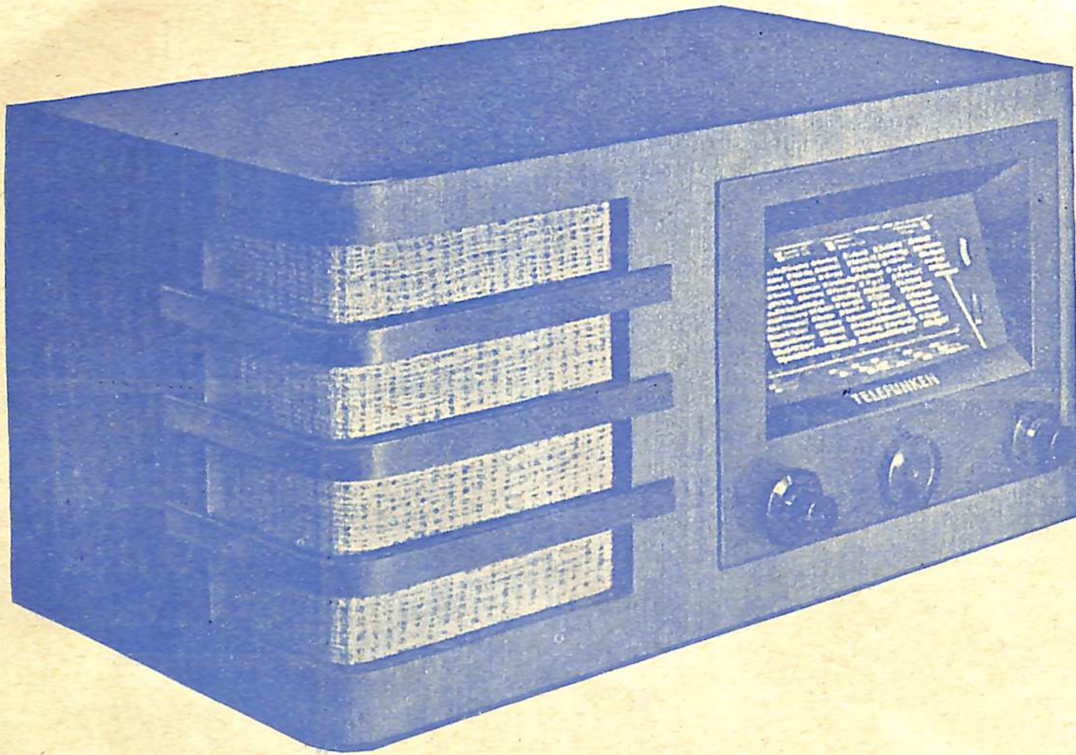
1936 Modeli

Radyo Meraklılarını Şaşırttı...

1 — 9 — 3 — 6 Modeli TELEFUNKEN en yeni Radyo tekniğine göre yapılmıştır. Bundan dolayı Radyo meraklıları bu model karşısında hayranlıklarını saklayamıyorlar.

Dünyanın dört bucağından gelen bütün konserleri, konferansları, savaş havadislerini 1936 TELEFUNKEN Radyosu kadar temiz ve berrak olarak hiç bir Radyo dinletememiştir.

BOURLA BİRADERLER ve Şsı

Galata Hazaren Caddesi — Beyoğlu: İstiklâl Caddesi — Ankara Bankalar Caddesi — İzmir: Gazi Bulvarı

.... ve SATIE'nin bütün şubelerinde ....

Akşam Matbaası